

Azərbaycan torpaqları işğal olunduğu gündən xalqımız bu hərbi təcavüzlə barışmayaacağı ön müxtəlif səviyələrdə bildirsə də, vaxtın uzanması ermənilərdə arxayınçılıq yaradaraq ərazilərin qaytarılmaması illüziyasına olan inamlarını artırır.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev xalqın təkidlə çağırışı ilə hakimiyyətə gəldiyi ilk günlərdən dəfələrlə bir qarış da Azərbaycan torpağının düşməne verilməyəcəyini ön yüksək tribunalardan səsləndirmişdir. Bu prinsiplə mövqə Prezident İlham Əliyev tərəfindən də davamlı olaraq vurğulanmışdır. Lakin heç bir reallığı qəbul etməyən erməni siyasi liderləri bu "qırmızı xətti" anlamaq istəmirdilər.

sərhədi istiqamətində növbəti təxribata əl atmışdır. Azərbaycanın Tovuz rayonunun artilleriya atəşinə tutulması nəticəsində hərbiçilərimiz və 76 yaşlı mülki vətəndaşımız həlak olmuş, mülki infrastrukturata isə ciddi zərər dəymişdir.

Təxribatın məqsədi regionda yeni gərginlik mənbəyi yaratmaq, Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğalı məsələsinə ikinci plana keçirmək, üçüncü dövlətləri münafiqşəyə cəlb etmək və Azərbaycanın strateji infrastrukturuna zərər vurmaqdan ibarət idi. Bununla yanaşı, onlar Ermənistanda artmaqda olan iqtisadi-sosial problemlərdən xalqın diqqətini yayındırmağa çalışdılar. Lakin Azərbaycanın cavabı qətiyyətli oldu və Ermənistan heç bir

maddi-texniki bazası əhəmiyyətli dərəcədə möhkəmləndirilmiş, hərbiçilərin sosial vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm addımlar atılmışdır. Silahlı qüvvələrin daha da modernləşdirilməsi və ən son hərbi texnologiyaların orduya cəlb edilməsi Prezident İlham Əliyevin siyasətinin strateji istiqamətlərindəndir. Xüsusilə qeyd edək ki, hazırda Cənubi Qafqazın ən qüdrətli ordusuna malik olan Azərbaycanın Silahlı Qüvvələri döyüş hazırlığına görə nəinki MDB məkanında, hətta dünya ölkələri arasında ön sıralardadır. Ötən illər ərzində ölkəmizin müdafiə sisteminin möhkəmləndirilməsi, Silahlı Qüvvələrdə aparılan modernləşmə islahatları və bunun nəticəsi olaraq

mandan bununla tarixi ədaləti bərpə etdi.

Bu müharibə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının da tənənəsinə çevrildi.

Qəhrəman hərbiçilərimizin şücaəti, rəşadəti hesabına, şəhidlərimizin qanı-canı bahasına bütün dünya Azərbaycanın şanlı qələbəsinin şahidi oldu. Cəbrayıl, Hadrut, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı, Şuşa və bir gün sonra 70-dən çox kənd, daha sonra isə Kəlbəcər, Ağdam və Laçın azad edildi. Bütövlükdə 300-dən çox yaşayış məntəqəsi düşməndən təmizləndi. Düşmən ordumuzun gücü qarşısında geri çəkilərək kapitulyasiya aktını imzalamaya məcbur oldu. 44 gün ərzində müntəzəm surətdə müxtəlif mənbələrdən, müxtəlif

Füzuli Beynəlxalq Hava Limanını nəzərdə tutulduğu kimi qısa müddətdə inşa edilərək istifadəyə verildi və 5 sentyabr 2021-ci ildə aerodroma ilk böyük sınaq uçuşu təşkil edildi.

2021-ci il oktyabrın 26-da isə hava limanının rəsmi açılışı olmuşdur. Açılışda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan iştirak ediblər. Bildirək ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və Türkiyə dövlətinin rəsmilərinin olduğu həmin ölkənin bir nömrəli təyyarəsi, elə Ankara-Füzuli hava xətti ilə uçuş edərək, birbaşa Füzuli Beynəlxalq Hava Limanına enmişdir.

Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə 16 avqust 2021-ci ildə Laçın hava limanının təmələqoyma mərasimi keçirildi. Hava limanının 2024-cü ildə istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Prezident İlham Əliyev 26 aprel 2021-ci il tarixdə Zəngilan rayonunda beynəlxalq hava limanının təməlini qoydu. Təmələqoyma mərasimində dövlət başçısı bildirdi ki, Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanı ağır yük təyyarələrini də qəbul edə biləcək. Prezident bunun işğaldan azad edilmiş ərazilərdə inşa edilən ikinci beynəlxalq hava limanı olduğunu dedi.

İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə 3 hava limanının fəaliyyət göstərməsi iqtisadi baxımdan səmərəli olacaq. Füzuli beynəlxalq hava limanı keçmiş Dağlıq Qarabağ getmək istəyənlərin daxili və xarici turistlər üçün də əlverişli olacaq.

Zəngilan hava limanı Zəngəzur dəhlizinə inteqrasiya olunacaq. Zəngəzur dəhlizinin də "Şərqi Qorb" nəqliyyat dəhlizinə inteqrasiya olunacağını nəzərə alsaq, həm səmərəli, həm də beynəlxalq yükdaşıma baxımından Zəngilanda hava limanına ehtiyac var idi. Zəngilan və Füzuli hava limanlarının iqtisadi göstəriciləri eynilik təşkil edir. Hər iki hava limanının uzunluğu 3 km, eni 60 metr olan uçuş-enmə zolağı, 60 min kvadratmetrlilik 8 hava gəmisinin dayanması üçün sahə, səmərəli xidmət göstərən terminal, hava gəmilərinin idarəedilməsi üçün qüllə, transformator yarım stansiyası, qazanxana, su anbarı və başqa köməkçi tikililərdən ibarət olacaq. Hava limanları ayrı-ayrılıqda 1 saatda 200 səmərəli xidmət edə biləcək.

Ən vacib məsələlərdən biri də Zəngilan ərazisində "ağıllı kənd" layihəsi olan Ağalı kəndinin infrastrukturunun yenidən yaradılması və əhalinin ora köçürülməsi olmuşdur.

Bir məsələ xüsusilə qeyd edilmişdir ki, işğal nəticəsində məcburi köçkün düşmüş vətəndaşlarımız arasında aparılan sorğular Azərbaycan xalqının nə qədər öz vətəninə bağlı olduğunu göstərir, demək olar ki, əksər əhali öz doğma yurduna qayıdıb yaşamaq fikrindədir.

12 sentyabr 2022-ci il tarixdə gecə saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın istiqamətlərində genişmiqyaslı təxribat törətməsi nəticəsində Silahlı Qüvvələrimiz atəş nöqtələrini susdurmaqla təxribatın qarşısını alaraq ordumuzun necə ayıq-sayıq olduğunu bir daha nümayiş etdirdilər.

Azərbaycanın bütövlüüyü uğrunda şəhid olan bütün vətəndaşlarımız bizim üçün əzizdir. Ruhları şad olsun! Şəhidlər ölməz, Vətən bölünməz!

Sadiq QURBANOV,
Milli Məclisin Təbii ehtiyatlar, energetika və ekologiya komitəsinin sədri

Zəfərdən quruculuğa

Uzun müddət davam edən diplomatik danışıqlar artıq dalana dirənirdi. Otuz ilə yaxın fəaliyyət göstərən ATƏT-in Minsk qrupu həmsədr ölkələrin diplomatları karyeralarında yüksəlsələr də, münafiqşənin həllində heç bir nailiyyətə imza ata bilmirdilər. Ermənistanda isə Qarabağ klanını devirməyə nail olmuş "demokrat" hakimiyyət eforiyada idi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev 3 oktyabr 2019-cu ildə Rusiya Federasiyasının Soçi şəhərində Valday Beynəlxalq Diskussiya Klubunun 15-ci illik iclasında plenar sessiyada "Qarabağ Azərbaycanı və nida" kəlmələri ilə Azərbaycan torpaqlarının bir qarışını belə güzəştə getməyəcəyini bəyan etmişdi. Bu ifadə qələbə əzmimiz, doğma yurdlarımız uğrunda haqq mübarizəsinin simvoluna çevrildi. Hər kəs haqq savaşına köklənmişdi. Hamı bildirdi ki, Azərbaycan Ordusu hücumla keçsə, mütləq qələbə qazanacaq.

Məqam ustalıqı və düşməne verilən dərs

Uzun müddət idi ki, danışıqlar prosesi öz durğunluq dövrünü yaşayırdı. 2019-cu ilin may ayında Şuşanın işğalını bayram kimi qeyd etmək məqsədilə Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın Cıdır düzündə yallı getməsi Azərbaycan xalqının qəzəbinə düşər oldu. "Qarabağ Ermənistandır və nöqtə" deyərək xalqımızın səbir kasasını dolduran Paşinyan bununla diplomatik yolun tükəndiyini də göstərdi. Sonralar erməni siyasətçiləri bu addımın nə qədər yanlış olduğunu qeyd etsələr də, artıq gec idi.

12 iyul 2020-ci ildə Ermənistan-Azərbaycan sərhədinin Tovuz bölgəsində general Polad Həşimov başda olmaqla 12 nəfər hərbiçimiz şəhid oldu. Ermənistanın bu təxribatın qarşısını alınsa da, çirkin əməlləri hələ də davam edirdi. Düşmən tərəfin siyasi hərbi rəhbərliyi "yeni müharibə, yeni ərazilər" deyərək revanşist şüarlarla gerçəkləndirən nə qədər uzaq düşüklərini göstərirdilər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev 24 sentyabr 2020-ci ildə pandemiya səbəbindən BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyasının ümumi debatlarına videoformat şəklində qatıldı. Dövlət rəhbərimiz yüksək kürsüdə dünyanın diqqətini bu münafiqşəyə yönəldərək dedi: "2020-ci il iyulun 12-də Ermənistan dövlət

məqsədinə nail ola bilmədi. Ermənistan növbəti dəfə hərbi məğlubiyyətə uğradı. Ermənistan hərbi dəstək üçün Kollektiv Təhlükəsizlik Müqaviləsi Təşkilatına müraciət etməklə məğlubiyyətini etiraf etmiş oldu.

Bu yaxınlarda erməni diversiya dəstəsi təmas xəttini keçməyə cəhd etmişdir. 2020-ci il avqustun 23-də həmin dəstənin başçısı azərbaycanlı hərbiçilər tərəfindən yaxalanmışdır. O, dəstənin azərbaycanlı hərbiçiləri vətəni vətəndaşlara qarşı terror aktlarının planlaşdırdığını etiraf etmişdir".

Ermənistanın baş naziri Azərbaycanı qarşı hərbi əməliyyatlarda iştirak etməyə məcbur ediləcək on minlərlə mülki vətəndaşdan ibarət silahlandırılmış mülki könüllülər dəstələrinin yaradılmasını elan etmişdir. Ermənistanın müdafiə naziri "yeni ərazilər uğrunda yeni müharibəyə" çağırır. Ermənistan Azərbaycanın böyük səhərlərinə və mühüm mülki infrastrukturuna - Mingəçevir Su Anbarı və Bakının yaxınlığında yerləşən dünyanın ən iri neft-qaz terminallarından biri olan və onlarca dövlətin enerji təhlükəsizliyini təmin edən Səngəçal terminalına zərbə endirməklə hədələyir.

Prezident öz çıxışında Azərbaycan tərəfinin işğalla barışmayaacağına, həmçinin münafiqşənin beynəlxalq hüquq çərçivəsində həll olunmasına çağırışlar etdi. Lakin eforiyada olan Ermənistan rəhbərliyi öz revanşist və təxribatçı hərəkətlərini davam etdirdi. 26 sentyabr 2020-ci ildən başlayaraq bütün sərhəd boyunca Azərbaycanı qarşı təxribatlar daha da geniş vüsət aldı.

Azərbaycan tərəfi öz müdafiə haqqını rəhbər tutaraq cəbhəboyu əks-həmlə əməliyyatına başlayaraq ölkə ərazisində qismən səfərbərlik elan etdi. Döyüş meydanında ordumuzla vuruşa bilməyən Ermənistan mülki əhalimizə qarşı qadağan olunmuş silahlardan istifadə etməklə onların kütləvi şəkildə ölümünə səbəb oldu.

Müharibənin başlanması Azərbaycan dövlətinin hərbi gücünü və potensialını ortaya qoydu.

Azərbaycanın hərbi qüdrətinin artırılması dövlət siyasətinin əsas prioritetidir

Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində son illərdə ordunun döyüş qabiliyyəti daha da yüksəlmiş,

baş verən keyfiyyət dəyişiklikləri dövlət başçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin öz vədinə sadiqliyini təsdiq edir. Azərbaycan vətəndaşları Silahlı Qüvvələrimizin keyfiyyət və kəmiyyət dəyişikliklərinə ordumuzun keçirdiyi tənənəli hərbi paradlarda da şahid olmuşdular.

Bu gün Qafqazda ən müasir ordu hesab olunan Azərbaycan Silahlı Qüvvələri potensial rəqiblə qırıcı və bombardmançı təyyarələrlə effektiv mübarizə aparmaq iqtidarındadır. MDB çərçivəsində Azərbaycan hava hücumundan müdafiə qüvvələrinə malik ən güclü ölkələrdən sayılır. İldən-ildə artırılan büdcə vəsaitləri Silahlı Qüvvələrimizin hərbi imkanlarını da genişləndirir. Silahlı Qüvvələrin maddi-texniki təchizatının yenilənməsinə, müasir infrastrukturun yaradılmasına, hərbi qulluqçuların sosial müdafiəsinə, mənzil təminatının yaxşılaşdırılmasına, həmçinin müdafiə sənayesinin inkişaf etdirilməsinə Prezident İlham Əliyev tərəfindən daim xüsusi diqqət yetirilir. Qürurverici haldır ki, Azərbaycanda son illərdə formalaşan və dinamik inkişaf edən hərbi sənaye hesabına müxtəlif növ hərbi texnika, zirehli maşınlar, pilotsuz uçuş aparatları, atıcı silahlar istehsal olunur. Azərbaycan öz zavodlarında istehsal etdiyi hərbi təyinatlı məhsullarla Silahlı Qüvvələrimizi əhəmiyyətli dərəcədə təchiz edə bilir. Bundan əlavə, hazırki dövrdə silah və hərbi texnikaların satın alınması və hərbi məhsulların istehsalına dair bir sıra ölkələrlə müqavilələr imzalanaraq hərbi əməkdaşlıq əlaqələri də genişləndirilmişdir.

Ordu quruculuğu sahəsində aparılan bu siyasət 44 günlük savaşda özünü parlaq şəkildə göstərdi.

Güclü ordu - Müzəffər Ali Baş Komandan

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün pozulması və Ermənistanın işğalçı siyasətinin dünyada tanınması istiqamətində uğurlu diplomatik iş aparılan Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev 2020-ci il sentyabrın 27-də başlayan və 44 gün davam edən Vətən müharibəsində düşmən üzərində qələbə çalaraq böyük zəfərə imza atdı. Dağlıq Qarabağ kimi çox çətin problem ki həll etdi, Ermənistanı, dünyadakı erməni diasporunu, erməni kilsəsini və onların havadarlarını diz çökdürərək reallığı qəbul etməyə məcbur etdi - işğala son qoyuldu. Müzəffər Ali Baş Ko-